

300 ĆWICZEŃ Z NEUROPSYCHOLOGII PRAKTYCZNYCH

JĘZYK

**(EKSPRESJA, ROZUMIENIE,
CZYTANIE, PISANIE)**

NOTA PRAWNA I WARUNKI KORZYSTANIA

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA – ZAKAZ PIRACTWA

Niniejsza praca, w tym wszystkie jej teksty, obrazy, ćwiczenia i struktura, jest materiałem intelektualnym chronionym prawem autorskim. Nabycie tego tomu przyznaje kupującemu osobistą i niezbywalną licencję na użytkowanie. Oznacza to, że licencjonowany profesjonalista ma pozwolenie na drukowanie i wykorzystywanie działań wyłącznie w swojej bezpośredniej pracy klinicznej z pacjentami.

Surowo zabrania się:

- Udostępniania tego pliku w formacie cyfrowym (PDF itp.) innym profesjonalistom lub studentom.
- Rozpowszechniania kopii (cyfrowych lub drukowanych) w grupach na WhatsApp, Telegramie, Google Drive, w mediach społecznościowych lub na jakiegokolwiek innej platformie.
- Powielania, odsprzedawania, wypożyczania lub modyfikowania jakiegokolwiek części tego materiału w celach komercyjnych lub dystrybucyjnych.

Piractwo jest przestępstwem, dewaluuje pracę autorów, korektorów i projektantów oraz szkodzi tworzeniu nowych, wysokiej jakości zasobów dla naszej dziedziny. Naruszenie tych warunków będzie podlegać odpowiednim karom cywilnym i karnym.

Dziękujemy za szacunek i wsparcie dla naszej pracy.

© 2025. MindPró - inicjatywa IBITI. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Obserwuj nas w mediach społecznościowych:

portalibiti.site [Seguir de volta](#) [Enviar mensagem](#) [+](#) [...](#)

10 publicações 12,8 mil seguidores 2 seguindo

🧠 Portal Brasileiro De Terapias Integradas
📁 Materiais prontos para psicólogos, terapeutas e educadores
🌟 Transforme suas sessões com recursos práticos
🔗 Confira... mais
mindprorecursos.site

portalmindpro.site [Editar perfil](#) [Itens Arquivados](#) [⚙️](#)

4 publicações 1.505 seguidores 1 seguindo

🧠 MindPró - Recursos e ferramentas terapêuticas
📁 Materiais prontos para psicólogos, terapeutas e educadores
🌟 Transforme suas sessões com recursos práticos
🔗 Confira... mais
mindprorecursos.site

Połącz się z nami i podziel się swoim doświadczeniem!

Twoja podróż jest dla nas ważna! Chcemy usłyszeć, jak nasze materiały wpłynęły na Twoją pracę i życie Twoich pacjentów.

- Obserwuj nas, aby otrzymywać nowości i ekskluzywne treści: Bądź na bieżąco z premierami, wskazówkami i spostrzeżeniami w naszych mediach społecznościowych i portalach.
- Prześlij swoją opinię: Twoje zdanie pomaga nam się rozwijać i ulepszać nasze zasoby. Podziel się swoim doświadczeniem!

Śledź i udostępniaj!

MindPró - inicjatywa IBITI - zawsze stara się doskonalić i oferować to, co najlepsze dla Ciebie.

Chcemy usłyszeć Twoją historię: Prześlij swoją opinię i zainspiruj naszą społeczność!

Bądź z nami w kontakcie:

@portalmindpro.site

@portalibiti.site

SPIS TREŚCI

Prezentacja	7
Wprowadzenie kliniczne – Język	8
GRUPA WIEKOWA – PRZEDSZKOLNA: 5 DO 6 LAT	11
Ćwiczenie 1 – Nazywanie zabawek	12
Ćwiczenie 2 – Dokończ zdanie!	14
Ćwiczenie 3 – Kto wydaje ten dźwięk?	16
Ćwiczenie 4 – Historia w 3 obrazkach	18
Ćwiczenie 5 – Kto to robi?.....	20
GRUPA WIEKOWA: SZKOLNA I - 7 DO 9 LAT	22
Ćwiczenie 6 – Wykreślanka kategorii.....	23
Ćwiczenie 7 – Uzupełnij przymiotnikiem	25
Ćwiczenie 8 – Historia z otwartym zakończeniem	27
Ćwiczenie 9 – Kto to powiedział?	29
Ćwiczenie 10 – Powiedz jak najwięcej w 1 minutę	31
Ćwiczenie 11 – Poprawianie błędnego zdania	33
GRUPA WIEKOWA: SZKOLNA II – 10 DO 12 LAT	35
Ćwiczenie 12 – Historia w słowach kluczowych	36
Ćwiczenie 13 – Synonim czy antonim?	38
Ćwiczenie 14 – Uzupełnianie wiadomości	40
Ćwiczenie 15 – Szybka debata	42

Ćwiczenie 16 - Uporządkuj słowa.....	44
Ćwiczenie 17 - Kreatywny tytuł	46
GRUPA WIEKOWA: NASTOLATKI – 13 DO 17 LAT	48
Ćwiczenie 18 – Debata w parach Słowo	49
Ćwiczenie 19 – Uzupełnij metaforę	51
Ćwiczenie 20 – Interpretacja mema	53
Ćwiczenie 21 – Historia w 6 zdaniach	55
Ćwiczenie 22 – Zaawansowane synonimy	57
Ćwiczenie 23 – Rekonstrukcja dialogu	59
Ćwiczenie 24 – Podsumowanie w 3 słowach	61
GRUPA WIEKOWA: DOROŚLI – 18 DO 59 LAT	63
Ćwiczenie 25 – Podsumowanie wiadomości	64
Ćwiczenie 26 – Przeformułuj pytanie	66
Ćwiczenie 27 – Obroń swoją opinię	68
Ćwiczenie 28 – Zamień powtarzające się słowo.....	70
Ćwiczenie 29 – Wyjaśnij bez użycia słowa	72
Ćwiczenie 30 – Uzupełnij e-mail	74
Ćwiczenie 31 – Uporządkuj akapit	76
Ćwiczenie 32 - Podsumowanie w jednym tweecie	78
Ćwiczenie 33 - Tytuł i podtytuł	80
Ćwiczenie 34 - Debata opinii	82
Ćwiczenie 35 – Przekształć w przemówienie	84

Ćwiczenie 36 – Uzupełnij przysłowie	86
Ćwiczenie 37 – Rozmowa o wspomnieniach	88
Ćwiczenie 38 – Nazywanie przedmiotów codziennego użytku	90
Ćwiczenie 39 – Czytanie na głos	92
Ćwiczenie 40 – Uporządkuj historię życia	94
Bibliografia	96

Apresentação

Język jest pomostem między myślą a światem. To dzięki niemu porządkujemy idee, budujemy relacje, zdobywamy nową wiedzę i wyrażamy emocje. W klinice praca nad językiem oznacza znacznie więcej niż uczenie słów: to wspieranie autonomii, uczestnictwa społecznego i jakości życia w każdym wieku.

Od przedszkolaka rozpoczynającego swój repertuar leksykalny po seniora dążącego do zachowania komunikacji funkcjonalnej, język znajduje się w centrum ludzkiego doświadczenia. Trudności w tej dziedzinie bezpośrednio wpływają na wyniki w nauce, życie zawodowe i interakcje społeczne. Dlatego oferowanie praktycznych, jasnych i adaptowalnych ćwiczeń dla każdego etapu życia jest niezbędne w pracy terapeutycznej.

Ten Tom 04 – Język zawiera 40 gotowych ćwiczeń do zastosowania klinicznego, zorganizowanych w cztery fundamentalne osie:

- Płynność słowna – trenuje szybkość i elastyczność w przywoływaniu słów.
- Słownictwo i nazywanie – poszerza repertuar leksykalny i precyzję komunikacyjną.
- Rozumienie ze słuchu i proste czytanie – wzmacnia aktywne słuchanie, przetwarzanie i interpretację komunikatów.
- Budowanie i organizacja wypowiedzi – rozwija umiejętność narracji, strukturyzowania i komunikowania idei w sposób jasny.

Utrzymując sprawdzoną strukturę poprzednich tomów, każde ćwiczenie oferuje:

- Stronę dla Profesjonalisty: z celem klinicznym, wskazaniem do użycia, sugestią prowadzenia i kryteriami progresji.
- Kartę Pacjenta: z prostą instrukcją, funkcjonalnym układem i miejscem na odpowiedzi, gotową do druku lub użycia na tablecie.

Naszym celem jest, aby ten materiał był czymś więcej niż zbiorem aktywności: aby stał się codziennym narzędziem dla neuropsychologów, psychologów, logopedów, terapeutów zajęciowych i pedagogów, umożliwiając bardziej techniczne, różnorodne i skuteczne sesje.

Niech ten czwarty tom będzie sprzymierzeńcem w misji wzmacniania ludzkiej komunikacji na wszystkich etapach życia, przekładając naukę na przystępną i transformującą praktykę kliniczną.

Wprowadzenie kliniczne – Język

Język jest jednym z najbardziej wyrafinowanych systemów poznawczych człowieka. Nie ogranicza się on do używania słów: jest to proces angażujący uwagę, pamięć, percepcję, funkcje wykonawcze i emocje, integrujący wiele obszarów mózgu, abyśmy mogli rozumieć świat i wyrażać siebie.

Z punktu widzenia klinicznego język dzieli się na dwa główne wymiary:

- Język receptywny (lub rozumienie): to zdolność rozumienia komunikatów mówionych lub pisanych, wychwytywania niuansów, interpretowania kontekstów i odpowiedniego reagowania. Wspiera on wszystko, od wykonywania prostych instrukcji po rozumienie złożonych tekstów.
- Język ekspresyjny (lub produkcja): to umiejętność przekształcania myśli w słowa, zdania i spójne wypowiedzi. Obejmuje wszystko, od nazywania prostych przedmiotów po organizowanie pomysłów w narracje lub rozbudowane argumentacje.

Wymiary te są ze sobą powiązane i nieustannie kształtowane przez doświadczenie, edukację oraz relacje społeczne. W praktyce klinicznej obserwujemy, że trudności językowe — czy to w rozumieniu, czy w wyrażaniu siebie — mają bezpośredni wpływ na wyniki w nauce, relacje społeczne, samoocenę i autonomię funkcjonalną jednostki.

Podstawowe poddziedziny języka

1. Płynność słowna

Zdolność do szybkiego przywoływania słów na podstawie kryterium (na przykład wymienienie jak największej liczby zwierząt w ciągu minuty lub wymienienie słów zaczynających się na literę „P”). Ten trening jest kluczowy dla elastyczności poznawczej, szybkości dostępu leksykalnego i budowania repertuaru.

2. Słownictwo i nazywanie

Jest to podstawa języka ekspresyjnego. Nazywanie przedmiotów, poszerzanie repertuaru leksykalnego i wzbogacanie precyzji słownictwa to umiejętności, które wzmacniają zarówno codzienną komunikację, jak i naukę szkolną.

3. Rozumienie ze słuchu i proste czytanie

Ćwiczy aktywne słuchanie, interpretację poleceń oraz wyciąganie znaczenia z krótkich tekstów. Jest to niezbędne do nauki, przestrzegania zaleceń terapeutycznych oraz autonomii funkcjonalnej w każdym wieku.

4. Budowanie i organizacja wypowiedzi

Wykracza poza pojedyncze zdania: obejmuje narrację, relacjonowanie doświadczeń, organizowanie argumentów i podtrzymywanie dialogu. Ta biegłość jest bezpośrednio związana z tożsamością, socjalizacją i regulacją emocjonalną, ponieważ opowiadanie własnej historii i bycie zrozumianym jest częścią ludzkiego doświadczenia.

Znaczenie treningu językowego na każdym etapie życia

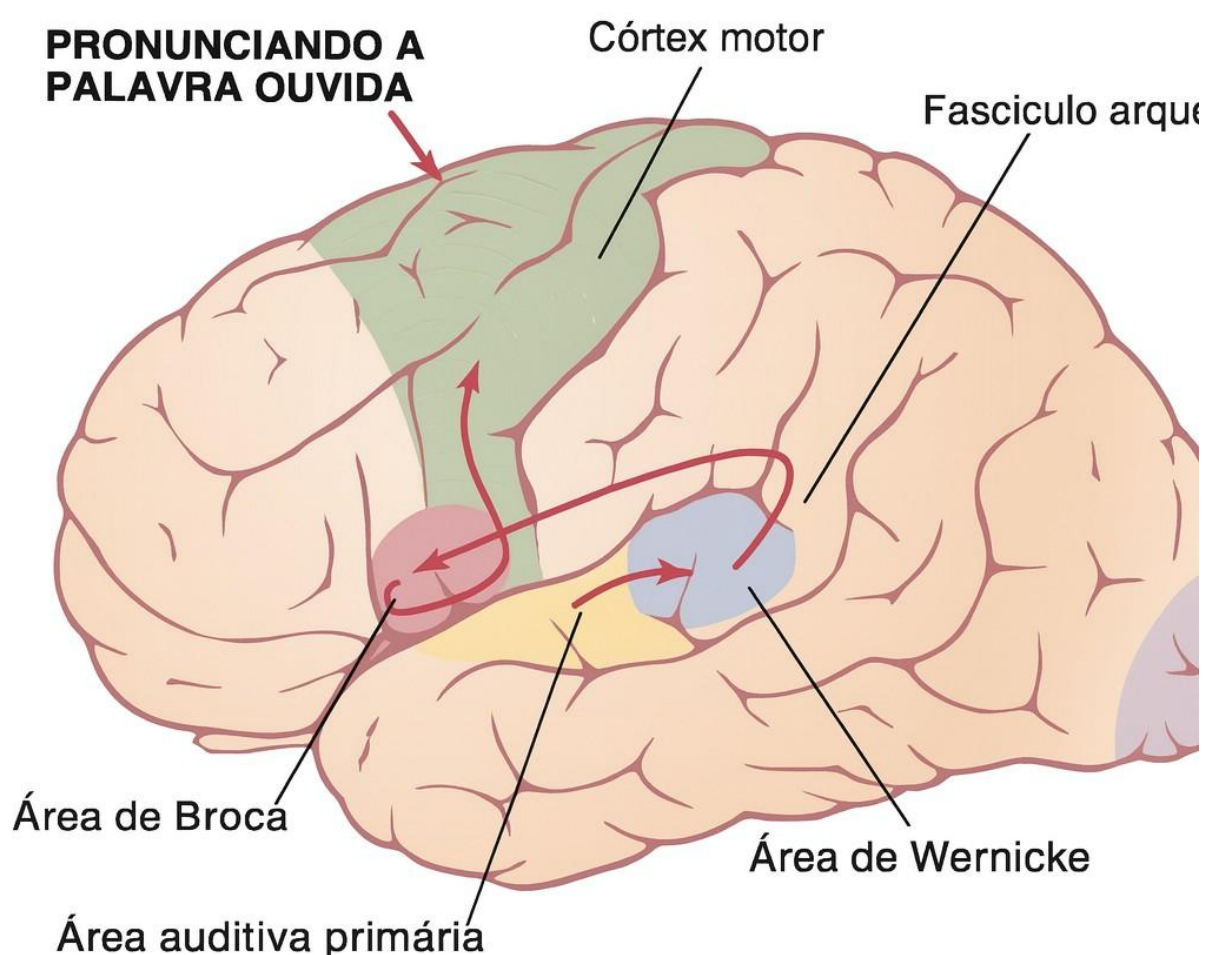
- W dzieciństwie stymulowanie języka oznacza przygotowanie gruntu pod naukę czytania i pisanie, poszerzanie słownictwa, wspieranie zabawy symbolicznej i wspomaganie socjalizacji.
- W okresie dojrzewania trening płynności i wypowiedzi pomaga w budowaniu tożsamości, argumentacji i osiągnięciach akademickich.
- W życiu dorosłym język jest narzędziem pracy, mediacji społecznej i rozwiązywania problemów. Interwencje w tym obszarze wzmacniają komunikację zawodową, asertywność i jasność przekazu.
- W procesie starzenia się zachowanie języka jest czynnikiem chroniącym przed izolacją społeczną i utratą autonomii, będąc niezbędnym zasobem w zapobieganiu i kompensowaniu spadków poznawczych.

Integracja kliniczna

Stymulowanie języka to nie tylko ćwiczenie pojedynczych słów. Każde ćwiczenie powinno być postrzegane jako zasób funkcjonalny, który łączy teorię z praktyką i przekłada się na codzienne życie pacjenta: dziecko, które uczy się lepiej nazywać przedmioty, potrafi wyrazić siebie w klasie; nastolatek, który organizuje swoją wypowiedź

poprawa w pisaniu wypracowań i debatach; osoba starsza, która utrzymuje płynność słowną, zachowuje swoje interakcje społeczne oraz poczucie tożsamości.

Ten tom został stworzony, aby przełożyć te koncepcje na jasne, ilustrowane i gotowe do użycia klinicznego ćwiczenia. Podobnie jak w poprzednich tomach, celem jest zaoferowanie narzędzi, które oszczędzają czas przygotowania profesjonalisty, ale są bogate w potencjał terapeutyczny, mierzalne i adaptowalne.

Grupa wiekowa – przedszkolna: 5 do 6 lat

Faixa Etária: Pré-escolar,
5-6 ANOS

Ćwiczenie 1 – Nazywanie zabawek

Dla specjalisty

Kategoria: Słownictwo i nazywanie

Cel kliniczny: Poszerzenie zasobu słownictwa w znanych kategoriach, wspierające precyzję w nazywaniu.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci z opóźnieniem mowy lub ograniczonym zasobem słownictwa.
- Trudności w nazywaniu przedmiotów codziennego użytku.
- Profilaktyczna stymulacja języka przed nauką czytania i pisania.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Pokaż 3 do 4 obrazków znanych zabawek (np. piłka, lalka, samochodzik, miś).
- Zapytaj: „Co to za zabawka?”.
- Jeśli dziecko nie wie, podaj wskazówki (np. „Jest okrągła i można ją kopać” □ piłka).
- Wzmacniaj każdą poprawną odpowiedź pochwałą, doceniając wysiłek.

Sugerowany czas: 5 do 7 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: włącz mniej popularne zabawki (hulajnoga, puzzle).
- Regresja: użyj tylko 2 bardzo znanych i konkretnych zabawek.

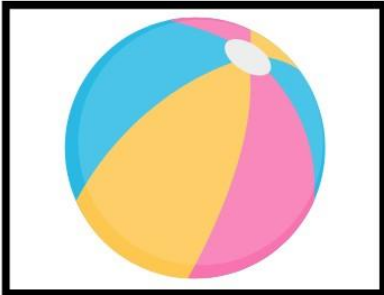
Adaptacje według wieku:

- Przedszkolaki: tylko zabawki codziennego użytku.
- Starsze dzieci: rozszerzenie o kategorie (gry, sporty).
- Młodzież/dorośli: przedmioty związane z hobby.
- Seniorzy: przedmioty z dzieciństwa w celu wywołania wspomnień.

Nome: _____ Data: ____/____/____

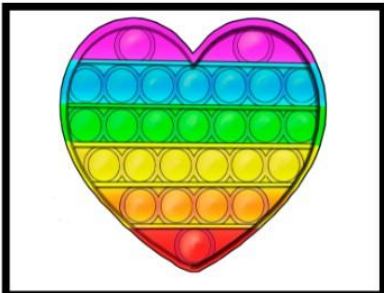
NOMEIE OS BRINQUEDOS!

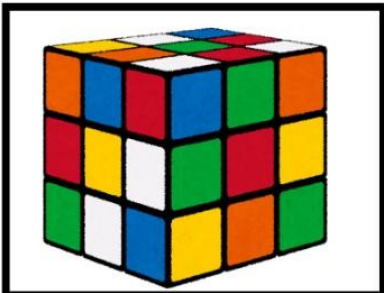
Olhe os desenhos e diga o nome de cada brinquedo.

Ćwiczenie 2 – Dokończ zdanie!

Dla specjalisty

- Kategoria: Rozumienie ze słuchu i ekspresja
- Cel kliniczny: Stymulowanie rozumienia krótkich wypowiedzi oraz wspieranie tworzenia pełnych zdań.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci tworzące bardzo krótkie lub fragmentaryczne zdania.
- Trudności w kończeniu myśli lub poszerzaniu słownictwa.
- Wsparcie rozwoju umiejętności przedszkolnych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Wypowiadaj proste zdania, pozostawiając ostatnie słowo niedopowiedziane.
- Przykład: "Piesek jest..." (oczekiwane: "szczekający").
- Używaj pomocy wizualnych zawsze, gdy to konieczne (pokaż obrazek psa).
- Zmieniaj zdania, aby uwzględnić czynności, przedmioty i znane konteksty.

"Dziewczynka jest..." (bawiąca się, biegnąca).

"Samochód jest..." (czerwony, duży).

Wzmacniaj każdą próbę, nawet niepełną, zachęcając dziecko do rozwinięcia wypowiedzi.

Sugerowany czas: 5 do 8 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe zdania z dwoma elementami ("Chłopiec bierze piłkę i...").
- Regresja: zdania składające się tylko z 2 słów, wysoce konkretne.

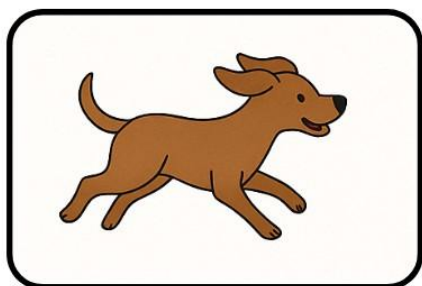
Adaptacje według wieku:

- Przedszkolaki: krótkie zdania z obrazkami wspomagającymi.
- Starsze dzieci: zdania bez obrazków, z przymiotnikami.
- Młodzież/dorośli: zdania abstrakcyjne.
- Seniorzy: zdania konkretne, związane z życiem codziennym.

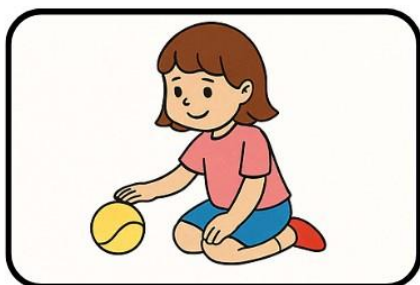
Nome: _____ Data: ____/____/____

COMPLETE A FRASE!

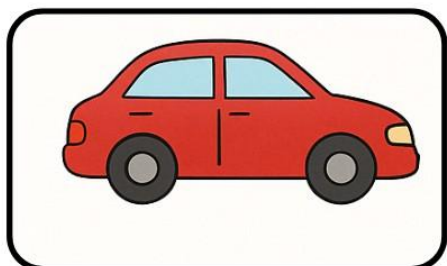
Escute a frase e diga a palavra que falta para completá-la.

O CACHORRO ESTÁ _____

A MENINA ESTÁ _____

A COR DO CARRO É _____

Ćwiczenie 3 – Kto wydaje ten dźwięk?

Dla specjalisty

- Kategoria: Rozumienie ze słuchu i słownictwo
- Cel kliniczny: Stymulowanie kojarzenia dźwięków z ich źródłami, poszerzanie rozumienia mowy i słownictwa.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci wymagające wzmocnienia uważnego słuchania.
- Trudności w łączeniu dźwięków z przedmiotami/zwierzętami.
- Zabawowa stymulacja języka receptywnego.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Naśladuj dźwięki zwierząt (np. „Miau”, „Hau Hau”, „Piu Piu”).
- Pokaż 3 obrazki (kot, pies, ptaszek).
- Zapytaj: „Kto wydaje ten dźwięk?”.
- Zachęć dziecko do wskazania, a jeśli to możliwe, wypowiedzenia nazwy zwierzęcia.

Sugerowany czas: 5 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: włączenie mniej znanych dźwięków (krowa, koń, żaba).
- Regresja: praca z użyciem tylko 2 opcji (kot i pies).

Adaptacje wiekowe:

- Przedszkolaki: krótkie i bardzo znane dźwięki.
- Starsze dzieci: włączenie dźwięków przedmiotów (telefon, samochód).
- Młodzież/dorośli: kojarzenie dźwięków otoczenia.
- Seniorzy: dźwięki związane z pamięcią afektywną.

Nome: _____ Data: ____/____/____

QUEM FAZ ESSE SOM?

Escute o som e aponte qual desenho faz esse barulho.

**AU.. AU..
AU.. AU..**

**MIAU...
MIAU...**

**PIU...
PIU...**

Ćwiczenie 4 – Historia w 3 obrazkach

Dla specjalisty

- Kategoria: Budowanie i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Rozwijanie umiejętności narracyjnych oraz rozumienia sekwencji czasowej (początek, środek i koniec).

Wskazania do stosowania:

- Dzieci mające trudności z opowiadaniem faktów lub organizowaniem myśli.
- Wsparcie w nauce czytania i pisanie oraz rozwoju języka narracyjnego.
- Stymulacja dla dzieci z opóźnieniami rozwoju mowy lub ADHD.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw 3 obrazki w sekwencji (przykład: chłopiec bierze piłkę → chłopiec kopie piłkę → chłopiec się uśmiecha).
- Pomieszaj obrazki i poproś dziecko o ułożenie ich w odpowiedniej kolejności.
- Po ułożeniu poproś, aby opowiedziało "historię" własnymi słowami.
- Wzmacniaj każdą próbę narracji, nawet tę najprostszą.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zwiększenie do 4–5 obrazków.
- Regresja: użycie tylko 2 obrazków w sekwencji.

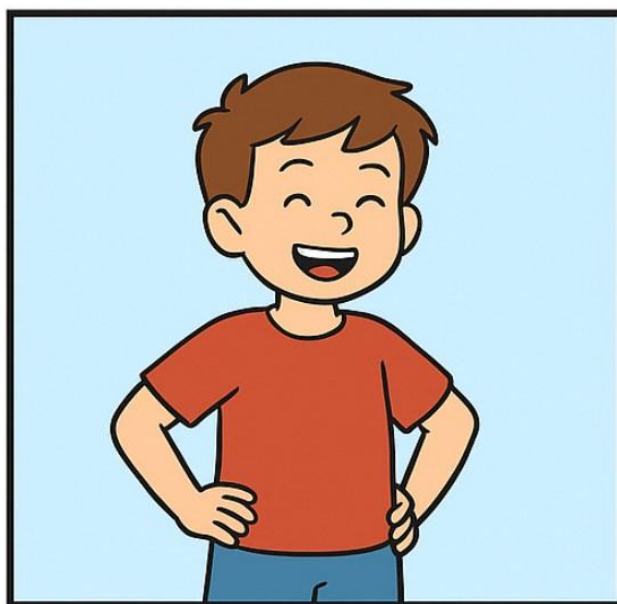
Adaptacje wiekowe:

- Przedszkolaki: proste i konkretne obrazki.
- Starsze dzieci: dłuższe i bardziej złożone sekwencje.
- Młodzież/dorośli: krótkie komiksy lub obrazy abstrakcyjne.
- Seniorzy: obrazy związane z codziennymi sytuacjami.

Nome: _____ Data: ____/____/____

COLOQUE NA ORDEM E CONTE A HISTÓRIA!

Olhe as figuras, coloque na ordem certa e conte a história com suas palavras.

O MENINO PEGA A BOLA E CHUTA NO GOL...

Ćwiczenie 5 – Kto to robi?

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i rozumienie werbalne
- Cel kliniczny: Stymulowanie skojarzeń między postaciami a czynnościami, wspieranie rozwoju słownictwa i rozumienia czasowników w prostych zdaniach.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci z ograniczonym słownictwem.
- Trudności w rozumieniu i nazywaniu czynności.
- Stymulacja profilaktyczna w fazie przedszkolnej.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Pokaż 3 obrazki przedstawiające postacie wykonujące różne czynności (np.: dziewczynka biegnie, chłopiec rysuje, dziecko śpi).
- Zapytaj: „Kto biegnie?” lub „Kto śpi?”.
- Zachęć dziecko do wskazania i wypowiedzenia pełnego zdania: „Dziewczynka biegnie.”
- Zawsze wzmacniaj wysiłek poprawnego nazywania.

Sugerowany czas: 5–7 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zwiększ do 4–5 różnych czynności lub poproś dziecko o tworzenie własnych zdań.
- Regresja: użyj tylko 2 obrazków z bardzo wyraźnymi czynnościami.

Adaptacje według wieku:

- Przedszkolaki: tylko proste czynności, ze wsparciem wizualnym.
- Starsze dzieci: bardziej złożone zdania („Chłopiec rysuje dom”).
- Młodzież/dorośli: codzienne czynności w kontekście szkolnym lub społecznym.
- Seniorzy: czynności związane z życiem codziennym (gotowanie, spacerowanie, czytanie).

Nome: _____ Data: ____/____/____

QUEM ESTÁ FAZENDO?

Olhe as figuras e diga quem está fazendo a ação.

GRUPA WIEKOWA: SZKOLNA I - 7 DO 9
LAT

Faixa Etária: Escolar I,
7-9 ANOS

Ćwiczenie 6 – Wykreślanka kategorii

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i organizacja leksykalna
- Cel kliniczny: Stymulowanie poszerzania słownictwa i klasyfikacji semantycznej, wspierające organizację leksykalną i uwagę wzrokową.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w fazie nauki czytania i pisanie.
- Trudności w poszerzaniu lub organizowaniu słownictwa według kategorii.
- Wsparcie dla dzieci z ADHD lub trudnościami w uczeniu się.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Wręcz prostą siatkę z literami i kilkoma ukrytymi słowami (poziomo/pionowo).
- Wyjaśnij: "W tej wykreślanke szukamy tylko nazw zwierząt".
- Przy każdym znalezionym słowie poproś dziecko, aby wypowiedziało je na głos i, jeśli to możliwe, ułożyło krótkie zdanie ("Kot miauczy").
- Na koniec zachęć dziecko do wymyślenia innych elementów z tej samej kategorii, których nie było w wykreślanke.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zwiększenie liczby słów lub użycie bardziej abstrakcyjnych kategorii (zawody, uczucia).
- Regresja: praca z zaledwie 3 bardzo prostymi słowami, z wyróżnionymi literami.

Adaptacje wiekowe:

- Wczesnoszkolne: konkretne kategorie (zwierzęta, owoce, zabawki).
- Starsze dzieci: uwzględnienie słów z większą liczbą liter.
- Młodzież/dorośli: kategorie abstrakcyjne lub akademickie.
- Seniorzy: kategorie z życia codziennego.

CAÇA-PALAVRAS DE CATEGORIAS

Instrução: Procure no quadro todas as palavras de animais que estão escondidas. Depois, fale o nome em voz alta.

V	A	C	A	E	G	A
E	D	A	A	E	O	P
A	R	A	N	A	A	L
S	A	P	O	O	H	O
S	C	A	V	A	L	O
A	E	R	W	C	J	E

Quantos achei?

Ćwiczenie 7 – Uzupełnij przymiotnikiem

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i wypowiedzi ustne
- Cel kliniczny: Stymulowanie użycia przymiotników w celu wzbogacenia zdań, wspierając poszerzanie słownictwa opisowego.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w fazie nauki czytania i pisania, które tworzą bardzo proste zdania.
- Trudności w dodawaniu szczegółów lub opisywaniu przedmiotów.
- Stymulacja wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótkie zdania z luką do uzupełnienia.
- Przykład: "Jabłko jest ____." / "Pies jest ____."
- Zachęć dziecko do wybrania odpowiedniego przymiotnika (czerwone, duże, ładny, szybki).
- Jeśli dziecko nie wie, zaproponuj ilustrowane opcje do wyboru.
- Na koniec poproś, aby wymyśliło własne zdanie z innym przedmiotem i przymiotnikiem.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: używanie dłuższych zdań ("Czerwony samochód jest ____").
- Regresja: praca z tylko jednym przykładem na raz przy wsparciu wizualnym.

Adaptacje wiekowe:

- Wczesnoszkolne: podstawowe przymiotniki (duży, mały, ładny, brzydki).
- Starsze dzieci: bardziej złożone przymiotniki (pyszny, niebezpieczny).
- Młodzież/dorośli: przymiotniki abstrakcyjne (ważny, konieczny).
- Seniorzy: przymiotniki z życia codziennego.

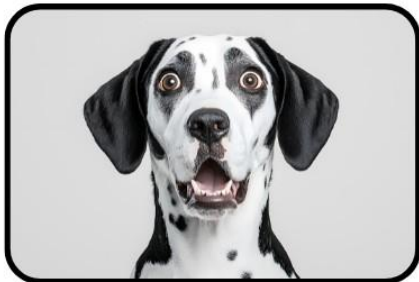
Nome: _____ Data: ____/____/____

COMPLETE A FRASE!

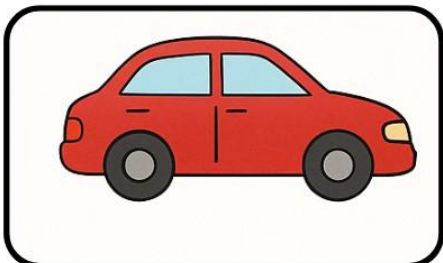
Escute a frase e diga a palavra que falta para completá-la.

A MAÇÃ É UMA _____

O CAHORRO É UM _____

EU GOSTO DE ANDAR DE _____

Ćwiczenie 8 – Historia z otwartym zakończeniem

Dla specjalisty

- Kategoria: Budowanie i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Stymulowanie kreatywności, narracji ustnej oraz organizacji czasowej pomysłów, wspierając język ekspresyjny.

Wskazówki dotyczące użycia:

- Dzieci, które mają trudności z wymyślaniem lub rozwijaniem historii.
- Wsparcie w rozwoju kreatywnego pisania i tworzenia tekstów.
- Przypadki opóźnienia rozwoju mowy, ADHD lub słabej organizacji dyskursywnej.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

Pokaż 2 do 3 obrazków przedstawiających prostą historię (np.: chłopiec znajduje balon → balon odlatuje wysoko →?).

- Zapytaj: „Jak myślisz, co stało się później?”.
- Zachęć dziecko do opowiedzenia na głos lub napisania zakończenia historii.
- Doceniaj kreatywność, nawet jeśli zakończenie jest nieoczekiwane.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: używanie dłuższych sekwencji (4–5 obrazków).
- Regresja: praca z zaledwie 2 obrazkami i prostym pytaniem („Co dzieje się później?”).

Adaptacje wiekowe:

- Wczesnoszkolne: proste obrazki, krótkie zakończenia.
- Starsze dzieci: bardziej rozbudowane historie.
- Młodzież/dorośli: złożone alternatywne zakończenia.
- Seniorzy: historie związane z życiem codziennym.

Nome: _____ Data: ____/____/____

HISTÓRIA COM FINAL EM ABERTO

Olhe as figuras e invente o final da história.

Ćwiczenie 9 – Kto to powiedział?

Dla specjalisty

- Kategoria: Rozumienie ze słuchu i słownictwo
- Cel kliniczny: Praca nad kojarzeniem postaci z wypowiedziami, stymulowanie rozumienia słuchowego, pamięci werbalnej i pragmatyki języka.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w fazie nauki czytania i pisanie z trudnościami w łączeniu wypowiedzi z kontekstem.
- Stymulacja rozumienia dialogów.
- Wsparcie dla dzieci z ADHD lub ASD w treningu prostych skojarzeń społecznych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Pokaż obrazki różnych postaci (np. kot, pies, nauczycielka).
- Przeczytaj krótką wypowiedź lub typowy dźwięk („Miau”, „Hau Hau”, „Zaczniemy naukę”).
- Zapytaj: „Kto to powiedział?”.
- Zachęć dziecko, aby wskazało i powiedziało na głos: „Kot powiedział Miau”.

Sugerowany czas: 5–8 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: używanie bardziej złożonych wypowiedzi lub z dwiema postaciami.
- Regresja: praca tylko z 2 postaciami o bardzo wyraźnie różnych dźwiękach.

Adaptacje wiekowe:

- Wiek szkolny I: krótkie i konkretne wypowiedzi.
- Starsze dzieci: proste zdania dialogowe.
- Młodzież/dorośli: sytuacje społeczne (np. w pracy, w domu).
- Seniorzy: wypowiedzi związane z życiem codziennym.

Nome: _____ Data: ____/____/____

HISTÓRIA COM FINAL EM ABERTO

Olhe as figuras e invente o final da história.

Ćwiczenie 10 – Mów jak najwięcej przez 1 minutę

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Płynność słowna semantyczna
- Cel kliniczny: Stymulowanie szybkości przywoływania leksykalnego w ramach kategorii, wspierając szybkość przetwarzania, pamięć werbalną i elastyczność poznawczą.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w wieku szkolnym potrzebujące wzbogacenia słownictwa.
- Trudności w przypominaniu sobie słów w szybkich zadaniach.
- Profilaktyczna stymulacja języka i pamięci operacyjnej.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Powiedz: „Przez 1 minutę wymień wszystkie zwierzęta, jakie przyjdą Ci do głowy.”
- Użyj stopera, aby zmierzyć czas.
- Na koniec policz z dzieckiem, ile słów udało mu się wymienić.
- Wzmacniaj pozytywnie, zachęcając do pobicia własnego wyniku w kolejnej rundzie.

Sugerowany czas: 5 minut (z krótkimi powtórzeniami).

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zmiana kategorii (owoce, zabawki, środki transportu).
- Regresja: wydłużenie czasu i akceptowanie powtórzeń z prostymi wariacjami.

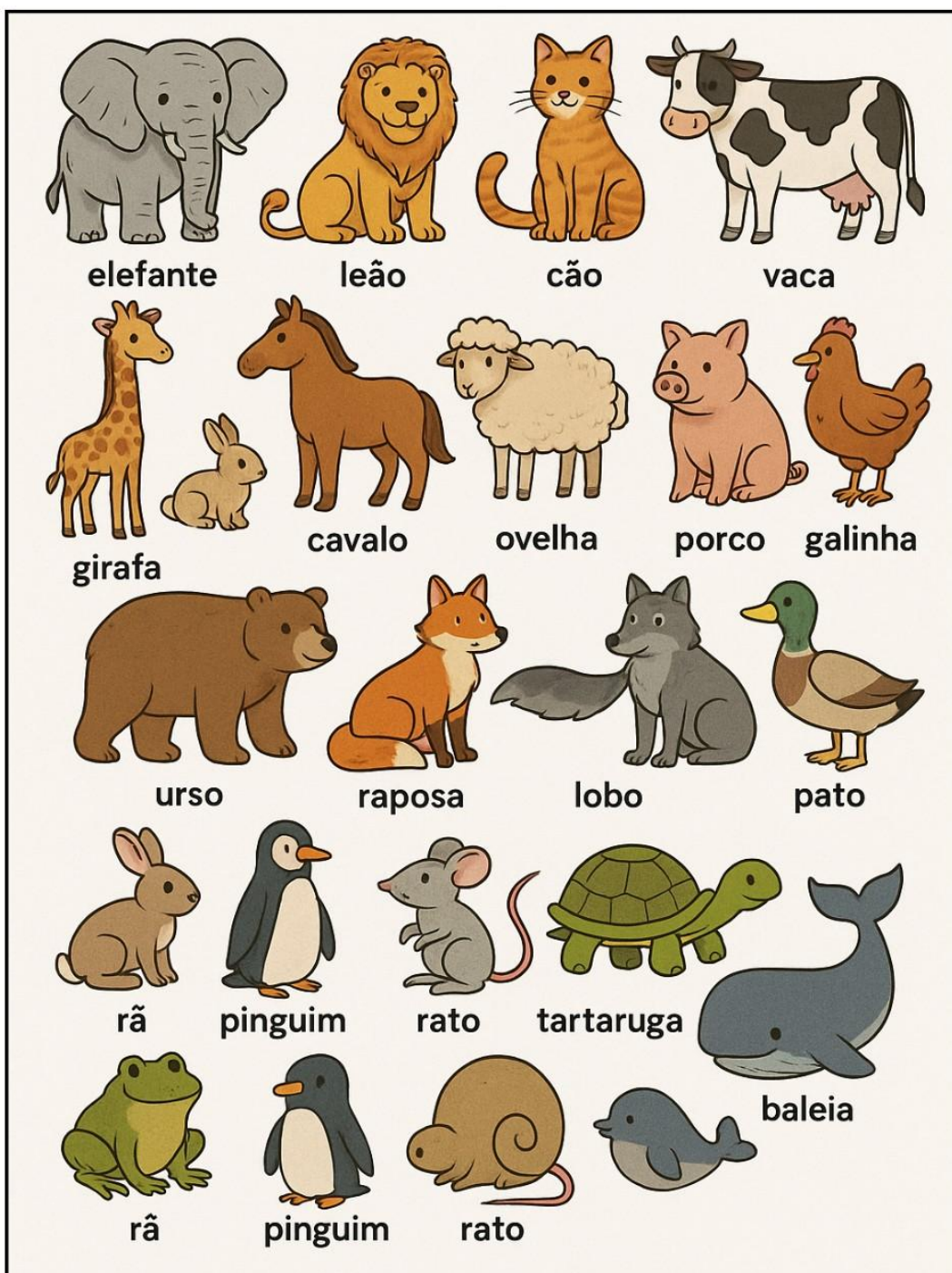
Adaptacje wiekowe:

- Wczesnoszkolne: kategorie konkretne i znane.
- Starsze dzieci: kategorie abstrakcyjne (uczucia, zawody).
- Młodzież/dorośli: większa różnorodność kategorii.
- Seniorzy: kategorie afektywne (typowe potrawy, przedmioty z przeszłości).

Nome: _____ Data: ____/____/____

FALE O MÁXIMO EM 1 MINUTO

O desafio é falar o maior número de palavras possíveis dentro de uma categoria (exemplo: animais) em apenas 1 minuto.

Ćwiczenie 11 – Poprawianie błędnego zdania

Dla specjalisty

- Kategoria: Rozumienie i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Stymulowanie wykrywania niespójności semantycznych oraz promowanie korekty werbalnej, wzmacniając rozumienie ze słuchu i logiczne myślenie.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci, które akceptują zdania, nie zauważając błędów znaczeniowych.
- Stymulacja uwagi słuchowej i rozumienia języka.
- Wsparcie w rozwoju czytania krytycznego i tworzenia tekstów.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przeczytaj lub pokaż celowo błędne zdania (np.: "Ryba lata na niebie").
- Zapytaj: "Czy to jest dobrze czy źle? Jak powinno być?".
- Zachęć dziecko do poprawnego przeformułowania zdania.
- Korekta: "Ryba pływa w wodzie".
- Wzmocnij rozumowanie przyczynowo-skutkowe, aby poszerzyć zrozumienie.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: bardziej złożone zdania z dwoma błędami.
- Regresja: proste, bardzo konkretne zdania.

Adaptacje wiekowe:

- Wiek szkolny I: zdania z wyraźnymi błędami dotyczącymi zwierząt, kolorów i czynności.
- Starsze dzieci: zdania abstrakcyjne lub z metaforami.
- Młodzież/dorośli: bardziej złożone logiczne rozumowanie.
- Seniorzy: zdania codzienne.

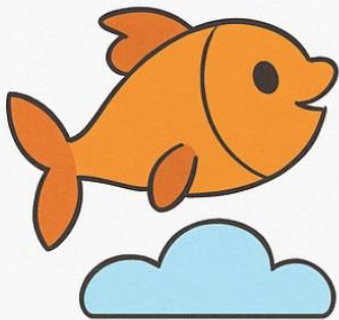
Nome: _____ Data: ____/____/____

CORRIGINDO A FRASE ERRADA

Leia as frases e corrija o que está errado.

O cachorro Late!

**O peixe voa
no céu!**

**O carro anda
na rua!**

Grupa wiekowa: szkolna II – 10 DO 12 LAT

Faixa Etária: Escolar II,

10-12 ANOS

Ćwiczenie 12 – Historia w słowach kluczowych

Dla specjalisty

- Kategoria: Budowanie i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Stymulowanie kreatywności, narracji strukturalnej oraz poszerzanie słownictwa poprzez skojarzenia.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci z trudnościami w tworzeniu kompletnych historii.
- Wsparcie rozwoju kreatywnego pisania i języka mówionego.
- Stymulacja w przypadkach ADHD (organizacja pomysłów) i ASD (narracja społeczna).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw 5 słów kluczowych (np.: szkoła, deszcz, przyjaciel, książka, parasol).
- Wyjaśnij: „Musisz wymyślić historię, używając wszystkich tych słów”.
- Zachęcaj do uporządkowania historii na wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
- W razie trudności pomóż pytaniami: „Gdzie byli?” / „Co się stało?” / „Jak się skończyło?”.

Sugerowany czas: 10–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zwiększenie do 7 słów, w tym terminów bardziej abstrakcyjnych.
- Regresja: użycie tylko 3 prostych słów.

Adaptacje wiekowe:

- Wiek szkolny II: konkretne słowa z życia codziennego.
- Młodzież: słowa abstrakcyjne lub dotyczące tematów społecznych.
- Dorośli/Seniorzy: słowa związane ze wspomnieniami lub doświadczeniami życiowymi.

História em Palavras-Chave

Crie uma história usando todas as palavras abaixo.
Sua história precisa ter começo, meio e fim.

escola - chuva - amigo - livro - guarda-chuva

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Ćwiczenie 13 – Synonim czy Antonim?

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i semantyka
- Cel kliniczny: Stymulowanie rozumienia znaczenia słów, promowanie elastyczności językowej i wzbogacanie słownictwa.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w fazie zaawansowanej nauki czytania (klasy 3-5).
- Trudności w rozróżnianiu słów o podobnym lub przeciwnym znaczeniu.
- Wsparcie w krytycznym czytaniu i pisaniu.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw pary słów lub krótkie zdania.
- Zapytaj: "Czy te słowa mają to samo znaczenie (synonim) czy przeciwne (antonim)?"
- Poproś dziecko o podanie przykładu w zdaniu, aby potwierdzić zrozumienie.
- Wzmacniaj użycie w różnych kontekstach.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: używanie słów mniej częstych i abstrakcyjnych (np.: szczęśliwy/smutny □ nadzieja/zniechęcenie).
- Regresja: praca ze słowami bardzo konkretnymi i wspartymi obrazami (np.: duży/mały).

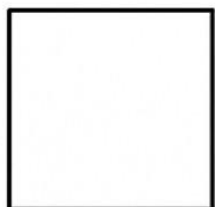
Adaptacje wiekowe:

- Szkoła podstawowa II: podstawowe pary (szczęśliwy/smutny, gorący/zimny).
- Starsze dzieci: słowa o zaawansowanym poziomie czytania.
- Młodzież/dorośli: pojęcia abstrakcyjne.
- Seniorzy: terminy z życia codziennego.

Nome: _____ Data: ____/____/____

SINÔNIMO OU ANTÔNIMO?

Leia os pares de palavras e marque se são sinônimos (mesmo sentido) ou antônimos (sentido contrário).

Grande
Pequeno

☐

SINÔNIMO

☐

ANTÔNIMO

Feliz
Alegre

☐

SINÔNIMO

☐

ANTÔNIMO

Rápido –
Devagar

☐

SINÔNIMO

☐

ANTÔNIMO

Bom
Ótimo

☐

SINÔNIMO

☐

ANTÔNIMO

Ćwiczenie 14 – Uzupełnianie wiadomości

Dla specjalisty

- Kategoria: Czytanie ze zrozumieniem i pisanie
- Cel kliniczny: Stymulowanie czytania ze zrozumieniem oraz umiejętności uzupełniania tekstów w sposób spójny, wspierając organizację wypowiedzi.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci, które czytają mechanicznie, ale mają trudności z interpretacją.
- Wsparcie w trudnościach z pisaniem.
- Stymulacja w przypadkach ADHD (uwaga na szczegóły) i dysleksji (wzmocnienie zrozumienia).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótką wiadomość lub tekst z brakującym zdaniem.
- Przeczytaj razem z dzieckiem.
- Zapytaj: „Co mogłoby tu być napisane, aby wiadomość miała sens?”.
- Zachęć do uzupełnienia logicznym i spójnym zdaniem.

Sugerowany czas: 10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe teksty, z lukami w 2 lub 3 miejscach.
- Regresja: pojedyncze zdania z brakującym tylko jednym słowem.

Adaptacje wiekowe:

- Szkoła II: proste teksty z życia codziennego (szkoła, sport, zwierzęta).
- Starsze dzieci: krótkie teksty dziennikarskie.
- Młodzież/dorośli: teksty abstrakcyjne lub społeczne.
- Seniorzy: teksty wspomnieniowe i z życia codziennego.

Completando a Notícia

Leia o texto e complete a parte que está faltando para que ele faça sentido.

Hoje de manhã, na escola,
os alunos estavam
animados porque iria
acontecer _____.

Ćwiczenie 15 - Szybka debata

Dla specjalisty

- Kategoria: Budowanie wypowiedzi i argumentacja
- Cel kliniczny: Stymulowanie ekspresji ustnej, organizacja pomysłów oraz zdolność do obrony punktu widzenia w ograniczonym czasie.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci w wieku szkolnym, które muszą poprawić wyrazistość mowy.
- Trudności w organizowaniu argumentów lub wyrażaniu się w grupie.
- Stymulacja w przypadkach ADHD (skupienie) i ASD (interakcje społeczne).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw prosty i znany temat, na przykład: "Wolisz psa czy kota?".
- Wyjaśnij: "Masz 1 minutę, aby powiedzieć mi, dlaczego wybrałeś tę opcję".
- Odmierz czas stoperem.
- Na koniec poproś o podsumowanie odpowiedzi w jednym krótkim zdaniu.

Sugerowany czas: 5–8 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: bardziej złożone tematy (np. sport, szkoła, przyjaźń).
- Regresja: pytania z prostym wyborem ("Wolisz jabłko czy banana?").

Adaptacje według wieku:

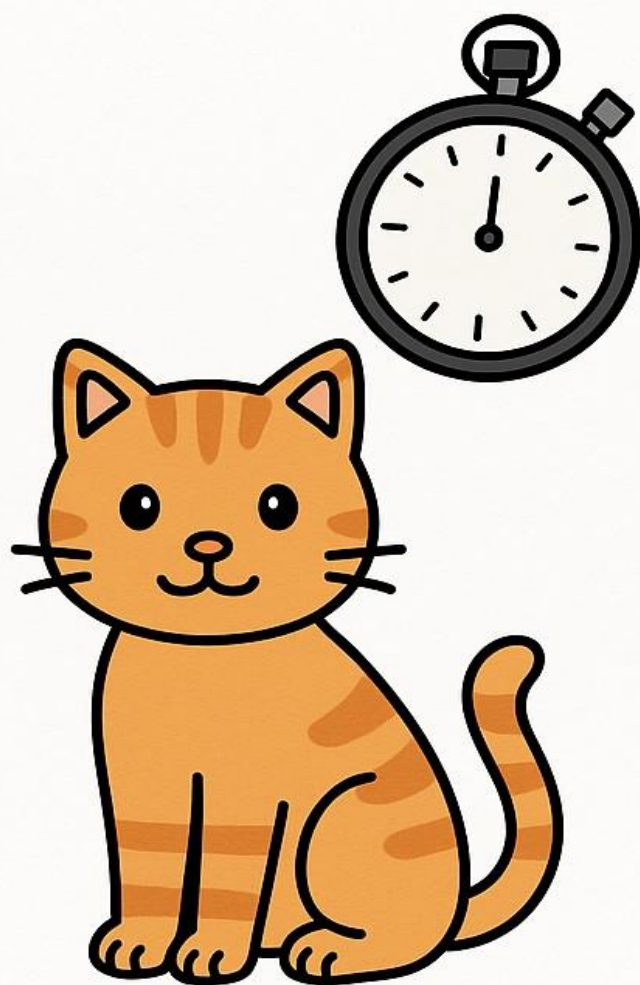
- Wiek szkolny II: tematy konkretne i codzienne.
- Starsze dzieci: szybkie debaty na temat sytuacji szkolnych.
- Młodzież/dorośli: tematy społeczne i abstrakcyjne.
- Seniorzy: tematy dotyczące doświadczeń osobistych.

Debate Rápido

Escolha uma das opções e fale por 1 minuto dizendo por que você prefere.

Cachorro

Gato

Ćwiczenie 16 - Ułóż słowa

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Budowa zdań i składnia
- Cel kliniczny: Stymulowanie logicznego porządkowania słów wewnątrz zdania, wzmacniając gramatykę, spójność i zrozumienie struktur językowych.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci, które piszą zdezorganizowane zdania.
- Trudności w identyfikacji poprawnej kolejności podmiotu, orzeczenia i dopełnienia.
- Wsparcie przy ADHD (sekwencjonowanie) i dysleksji (zrozumienie strukturalne).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw zdania z pomieszzanymi słowami.
- Przykład: „piłka / chłopiec / kopnął / w”.
- Poproś dziecko o poprawne przeorganizowanie zdania.
- Odpowiedź: „Chłopiec kopnął piłkę.”
- Zachęć do przeczytania na głos po przeorganizowaniu.
- Jeśli to konieczne, pomóż wskazówkami wizualnymi (obrazkami).

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe zdania lub z przymiotnikami.
- Regresja: krótkie zdania składające się tylko z 3 słów.

Adaptacje według wieku:

- Wiek szkolny II: proste zdania z 4–5 słowami.
- Starsze dzieci: długie i złożone zdania.
- Młodzież/dorośli: zdania abstrakcyjne.
- Seniorzy: zdania z życia codziennego.

Nome: _____ Data: ____/____/____

ORGANIZE AS PALAVRAS

Leia as palavras embaralhadas e organize para formar a frase correta.

1. bola / menino / a / chutou / O

2. peixe / água / nada na / O

3. cachorro / forte / é / o

Ćwiczenie 17 - Kreatywny tytuł

Dla specjalisty

- Kategoria: Pisanie i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Stymulowanie syntezy pomysłów, kreatywności oraz zdolności nadawania znaczenia tekstowi lub obrazowi poprzez odpowiedni tytuł.

Wskazania do stosowania:

- Dzieci piszące teksty bez jasnego tematu.
- Trudności w streszczaniu lub nazywaniu głównych idei.
- Wsparcie przy ADHD (synteza) i trudnościach w czytaniu krytycznym.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Zaprezentuj prosty obrazek lub krótki tekst narracyjny.
- Zapytaj: "Gdybyś miał nadać tytuł tej historii, jaki by on był?".
- Zachęć dziecko do pisania w wyznaczonym miejscu.
- Podkreśl znaczenie wyboru krótkiego, jasnego tytułu, który podsumowuje główną ideę.

Sugerowany czas: 5–8 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: użycie dłuższych tekstów i prośba o dwa możliwe tytuły.
- Regresja: użycie bardzo konkretnych obrazów i prośba o tylko jedno słowo.

Adaptacje wiekowe:

- Wiek szkolny II: obrazy lub krótkie i konkretne teksty.
- Starsze dzieci: teksty do jednego akapitu.
- Młodzież/dorośli: teksty refleksyjne.
- Seniorzy: obrazy lub narracje związane z życiem codziennym.

**Olhe a imagem abaixo e crie um
titulo para ela.**

Grupa wiekowa: nastolatki – 13 do 17
lat

Faixa Etária: Adolescente,

13-17 ANOS

Ćwiczenie 18 – Debata w parach na słowa

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Budowanie wypowiedzi i argumentacja
- Cel kliniczny: Stymulowanie kreatywności werbalnej, zdolności łączenia idei oraz organizacja wypowiedzi na podstawie dwóch zdefiniowanych elementów.

Wskazania do stosowania:

- Młodzież mająca trudności z podtrzymywaniem wypowiedzi publicznych.
- Wsparcie w treningu argumentacji szkolnej (wypracowania, debaty).
- Stymulacja elastyczności poznawczej w ASD i ADHD.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Wylosuj dwa słowa (np. "technologia" i "przyjaźń").
- Powiedz: "Będziesz mieć 2 minuty na stworzenie opinii lub argumentu, który użyje tych dwóch słów razem".
- Zachęć do zorganizowania wypowiedzi w: wstęp, myśl przewodnią i krótkie zakończenie.
- Na koniec poproś o podsumowanie argumentu w jednym uderzającym zdaniu.

Sugerowany czas: 8–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: zwiększenie do 3 wylosowanych słów.
- Regresja: użycie tylko 1 słowa do argumentacji.

Adaptacje wiekowe:

- Młodzież: słowa związane z życiem szkolnym, społecznym lub technologicznym.
- Dorośli: słowa abstrakcyjne lub zawodowe.
- Seniorzy: słowa związane z codziennością lub doświadczeniami życiowymi.

Nome:_____ **Data:**___/___/___

DEBATE EM DUPLA PALAVRA

Você receberá 2 palavras. Crie um argumento ou opinião usando as duas juntas. Depois, resuma sua ideia em uma frase curta.

EDUCAÇÃO E POLITICA

Escreva seu debate:

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Exercício 19 – Complete a Metáfora

Para o Profissional

- Categoria: Linguagem Figurativa e Criatividade
- Objetivo clínico: Desenvolver a capacidade de compreender e criar metáforas, favorecendo o pensamento abstrato, a flexibilidade cognitiva e o enriquecimento da linguagem.

Indicações de uso:

- Adolescentes que usam linguagem literal e têm dificuldade em interpretar expressões figuradas.
- Apoio para redação criativa, literatura e autoexpressão.
- Estimulação em casos de TEA (interpretação de sentido figurado).
- Sugestão de condução (passo a passo):
 - Apresente o início de uma metáfora simples.
 - Ex.: “A vida é como um...”
 - Peça que o adolescente complete de forma criativa e explique o motivo.
 - Ex.: “...jogo de cartas, cheio de surpresas.”
 - Incentive que faça ao menos 3 diferentes metáforas e compartilhe o raciocínio por trás delas.

Tempo sugerido: 8–12 minutos.

Crítérios de progressão/regressão:

- Progressão: usar metáforas mais abstratas (tempo, liberdade, futuro).
- Regressão: usar comparações concretas (animais, objetos do cotidiano).

Adaptações por idade:

- Adolescentes: metáforas ligadas à escola, amizades, identidade.
- Adultos: metáforas sociais ou profissionais.
- Idosos: metáforas ligadas à experiência de vida.

Nome: _____ Data: ____/____/____

COMPLETE A METÁFORA

Leia o início da frase e complete de forma criativa. Depois, explique por que escolheu essa comparação.

A vida é como um.....

explique por que escolheu essa comparação.

Ćwiczenie 20 – Interpretacja memów

Dla specjalisty

- Kategoria: Zrozumienie i pragmatyka języka
- Cel kliniczny: Stymulowanie interpretacji języka wizualnego i kontekstowego, promowanie krytycznej refleksji i zrozumienia przekazów ukrytych.

Wskazania do stosowania:

- Młodzież korzystająca z mediów społecznościowych, która nie potrafi interpretować poza dosłownością.
- Wsparcie umiejętności krytycznego czytania i komunikacji społecznej.
- Stymulacja w ASD (zrozumienie wskazówek społecznych i humoru).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Zaprezentuj prosty mem o łagodnym humorze (bez obraźliwego kontekstu).
- Zapytaj: "Co rozumiesz z tego obrazka?"
- Zachęć do wyjaśnienia idei, a nie tylko dosłownego opisu.
- Zachęć do przemyślenia realnych sytuacji, w których można użyć tego mema.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: praca z bardziej abstrakcyjnymi memami lub z ironią.
- Regresja: użycie komiksów lub bardzo konkretnych obrazów z bezpośrednią mową.

Adaptacje wiekowe:

- Młodzież: memy szkolne, przyjaźnie, codzienność.
- Dorośli: memy zawodowe, społeczne.
- Seniorzy: proste komiksy lub karykatury.

Nome: _____ Data: ____/____/____

INTERPRETAÇÃO DE MEME

Observe o meme abaixo e explique com suas palavras o que ele quer dizer.

explique com suas palavras o que ele quer dizer.

Ćwiczenie 21 – Historia w 6 zdaniach

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Organizacja wypowiedzi i kreatywne pisanie
- Cel kliniczny: Stymulowanie syntezy, organizacji czasowej i jasności narracyjnej w krótkich tekstach.

Wskazówki dotyczące użycia:

- Nastolatki piszące długie teksty bez struktury.
- Trudności z organizacją początku, rozwinięcia i zakończenia.
- Wsparcie w praktyce kreatywnego pisanie i wypracowań szkolnych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Wyjaśnij: "Twoim zadaniem jest opowiedzenie pełnej historii w zaledwie 6 zdaniach."
- Zalecaj myślenie o wstępie (2 zdania), rozwinięciu (2 zdania) oraz zakończeniu (2 zdania).
- Podaj prosty temat początkowy, taki jak "dzień w szkole" lub "przygoda w parku".
- Na koniec poproś o przeczytanie na głos i omówienie jasności tekstu.

Sugerowany czas: 10–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: ograniczenie do zaledwie 4 zdań.
- Regresja: pozwolenie na 8 zdań zamiast 6.

Adaptacje wiekowe:

- Nastolatki: kreatywne historie z życia codziennego.
- Dorośli: teksty refleksyjne.
- Seniorzy: narracje wspomnieniowe.

Nome: _____ Data: ____/____/____

HISTÓRIA EM 6 FRASES

Escreva uma história completa em apenas 6 frases. Organize em começo, meio e fim.

Escreva uma história completa em apenas 6 frases. Organize em começo, meio e fim.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Ćwiczenie 22 – Zaawansowane synonimy

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Słownictwo i styl pisania
- Cel kliniczny: Wzbogacenie zasobu leksykalnego, redukcja powtórzeń w pisaniu oraz stymulowanie wyboru bardziej precyzyjnych słów.

Wskazania do stosowania:

- Nastolatki piszące powtarzalne teksty.
- Trudności w urozmaicaniu słownictwa w wypracowaniach.
- Wsparcie w przygotowaniu do egzaminów szkolnych i wstępnych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw zdania z powtarzającymi się lub pospolitymi słowami (np.: „Chłopiec jest dobry. Wykonał dobrą pracę.”).
- Poproś o zastąpienie ich bogatszymi synonimami (np.: „Chłopiec jest utalentowany. Wykonał znakomitą pracę.”).
- Zachęcaj do używania nowych terminów we własnych zdaniach.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: praca z tekstami jednoakapitowymi.
- Regresja: używanie tylko prostych list synonimów.

Adaptacje wiekowe:

- Nastolatki: terminy szkolne i społeczne.
- Dorośli: terminy techniczne lub zawodowe.
- Seniorzy: terminy z życia codziennego.

Nome: _____ Data: ____/____/____

SINÔNIMOS AVANÇADOS

Reescreva as frases abaixo usando palavras diferentes que tenham o mesmo sentido.

1. O menino é **bom**. →

2. Ela ficou **feliz**. →

3. O carro é **rápido**. →

Ćwiczenie 23 – Odtwarzanie dialogu

Dla specjalisty

- Kategoria: Organizacja wypowiedzi i rozumienie kontekstu
- Cel kliniczny: Rozwijanie umiejętności logicznego porządkowania wypowiedzi, wspieranie rozumienia kolejności w rozmowie oraz spójności tekstu.

Wskazania do stosowania:

- Nastolatki mające trudności z budowaniem dialogów.
- Wsparcie w tworzeniu tekstów i szkolnych inscenizacjach.
- Stymulacja w ASD (zrozumienie dynamiki społecznej rozmowy).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw 4 pomyłone kwestie z krótkiego dialogu.
- Poproś nastolatka o ułożenie ich w poprawnej kolejności.
- Po ułożeniu zachęć do przeczytania w parze (specjalista i pacjent), aby ćwiczyć intonację.
- Omów, jak kolejność wypowiedzi zmienia sens rozmowy.

Sugerowany czas: 8–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe dialogi z 6–8 kwestiami.
- Regresja: tylko 2 proste kwestie.

Adaptacje wiekowe:

- Nastolatki: codzienne dialogi (szkoła, przyjaźń).
- Dorośli: sytuacje zawodowe.
- Seniorzy: rozmowy rodzinne.

Nome: _____ Data: ____/____/____

RECONSTRUINDO UM DIÁLOGO

Leia as falas abaixo e coloque-as na ordem correta para formar um diálogo.

Oi, tudo bem?

1. _____

Até amanhã!

2. _____

Vou bem, e você?

3. _____

Também estou bem.
Nos vemos depois.

4. _____

Ćwiczenie 24 – Podsumowanie w 3 słowach

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Czytanie ze zrozumieniem i synteza werbalna
- Cel kliniczny: Stymulowanie umiejętności krytycznego czytania, selekcji głównych idei oraz syntezy w słowa kluczowe.

Wskazania do stosowania:

- Nastolatki, które mają trudności z podsumowywaniem lub gubią się w szczegółach.
- Wsparcie w tworzeniu streszczeń i nauce do egzaminów.
- Stymulacja w ADHD (skupienie na tym, co istotne) i trudnościach w czytaniu.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótki tekst o długości 4–5 linii.
- Poproś nastolatka o przeczytanie, a następnie wybranie tylko 3 słów kluczowych, które reprezentują tekst.
- Zachęć do wyjaśnienia, dlaczego wybrano te słowa.
- Porównaj różne wybory i omów możliwe interpretacje.

Sugerowany czas: 8–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe lub bardziej złożone teksty.
- Regresja: pojedyncze zdania, prośba o 1 słowo kluczowe.

Adaptacje według wieku:

- Nastolatki: krótkie teksty szkolne.
- Dorośli: teksty opiniotwórcze.
- Seniorzy: teksty narracyjne lub wspomnienia.

Nome: _____ Data: ____/____/____

RESUMO EM 3 PALAVRAS

Leia o texto abaixo e escreva 3 palavras que resumem a ideia principal.

“ONTEM CHOVEU MUITO, MAS MESMO ASSIM OS ALUNOS FORAM PARA A ESCOLA.

ELES SE DIVERTIRAM COM ATIVIDADES DIFERENTES DENTRO DA SALA DE AULA.”

escreva 3 palavras que resumem a ideia principal.

Grupa wiekowa: dorośli – 18 do 59 lat

Faixa Etária: Adulto,

18-59 ANOS

Ćwiczenie 25 – Podsumowanie wiadomości

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Czytanie ze zrozumieniem i synteza pisemna
- Cel kliniczny: Stymulowanie krytycznego czytania, selekcji istotnych informacji oraz umiejętności syntezy tekstów.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy mają trudności z podsumowywaniem lub gubią się w szczegółach.
- Wsparcie w sytuacjach nauki, pracy lub egzaminów.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (planowanie, synteza, jasność komunikacji).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótką wiadomość o długości 6–8 linii.
- Poproś pacjenta o uważne przeczytanie.
- Wskaż: "Przepisz tę wiadomość w zaledwie 2 zdaniach, zachowując główną ideę."
- Podkreśl znaczenie bycia obiektywnym, bez utraty sensu.

Sugerowany czas: 10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe wiadomości, podsumowane w zaledwie 1 zdaniu.
- Regresja: teksty o długości 3–4 linii podsumowane w 2 zdaniach.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: aktualne i konkretne wiadomości.
- Młodzież: teksty o tematyce szkolnej.
- Seniorzy: wiadomości związane z życiem codziennym lub pamięcią afektywną.

Nome: _____ Data: ____/____/____

RESUMO DE NOTÍCIAS

Leia o texto abaixo e reescreva-o em apenas 2 frases, mantendo a ideia principal.

**“ONTEM À NOITE, UM TEMPORAL
ATINGIU A CIDADE, DERRUBANDO
ÁRVORES E DEIXANDO VÁRIOS
BAIRROS SEM ENERGIA ELÉTRICA.
EQUIPES DA PREFEITURA**

**TRABALHAM PARA
RESTABELECEM OS SERVIÇOS.”
ESPAÇO EM BRANCO COM DUAS
LINHAS NUMERADAS:**

reescreva-o em apenas 2 frases, mantendo
a ideia principal.

Ćwiczenie 26 – Przeformułuj pytanie

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Słownictwo i elastyczność poznawcza
- Cel kliniczny: Stymulowanie zdolności do przeformułowywania wypowiedzi przy zachowaniu tego samego znaczenia, wspierając elastyczność językową i rozumienie semantyczne.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli wykazujący sztywność językową.
- Wsparcie w praktykach komunikacji zawodowej i akademickiej.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (elastyczność i planowanie werbalne).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw proste pytanie.
- Np.: "Czy lubisz czytać książki?"
- Poproś pacjenta o przeformułowanie go przy zachowaniu tego samego znaczenia.
- Np.: "Jakie jest Twoje zdanie na temat czytania książek?"
- Zachęć do stworzenia co najmniej 2 różnych wersji.
- Omów, jak różne sposoby zadawania pytań mogą zmienić postrzeganie rozmowy.
- Sugerowany czas: 8–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe lub bardziej złożone pytania.
- Regresja: pytania składające się tylko z 3–4 słów.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: pytania o codzienność, pracę i czas wolny.
- Młodzież: pytania o szkołę i przyjaźnie.
- Seniorzy: pytania o doświadczenia życiowe.

Nome: _____ Data: ____/____/____

REFORMULE A PERGUNTA

Leia a pergunta abaixo e escreva outra versão que tenha o mesmo sentido.

VOCÊ GOSTA DE LER LIVROS?

ONDE VOCÊ COSTUMA ESTUDAR?

VOCÊ JÁ VIAJOU PARA A PRAIA?

Ćwiczenie 27 – Obroń swoją opinię

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Budowanie wypowiedzi i argumentacja
- Cel kliniczny: Stymulowanie organizacji pomysłów, jasności w komunikacji oraz umiejętności podtrzymania punktu widzenia za pomocą argumentów.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy mają trudności z wyrażaniem opinii w ustrukturyzowany sposób.
- Wsparcie w sytuacjach wywiadów, prezentacji lub debat.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (planowanie werbalne, rozumowanie logiczne).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw prosty i codzienny temat.
- Przykład: "Praca w domu (home office) jest lepsza niż w biurze."
- Poproś pacjenta o napisanie 3 argumentów za.
- Zachęć do przeczytania na głos, ćwicząc intonację i jasność.
- Na koniec poproś o podsumowanie opinii w jednym krótkim zdaniu.

Sugerowany czas: 10–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: poproś także o 3 argumenty przeciw.
- Regresja: tylko 1 prosty argument.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: tematy pracy, technologii i codzienności.
- Młodzież: tematy szkoły i przyjaźni.
- Seniorzy: tematy związane ze zdrowiem i rutyną.

Nome: _____ Data: ____/____/____

REFORMULE A PERGUNTA

Leia a pergunta abaixo e escreva outra versão que tenha o mesmo sentido.

VOCÊ GOSTA DE LER LIVROS?

ONDE VOCÊ COSTUMA ESTUDAR?

VOCÊ JÁ VIAJOU PARA A PRAIA?

Ćwiczenie 28 – Zmień powtarzające się słowo

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Słownictwo i styl pisania
- Cel kliniczny: Stymulowanie zróżnicowanego użycia słownictwa, unikanie niepotrzebnych powtórzeń i wzbogacanie pisania.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy piszą teksty powtarzalne lub mało jasne.
- Wsparcie w tworzeniu wypracowań, raportów lub komunikacji zawodowej.
- Stymulacja elastyczności semantycznej i kreatywności językowej.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótki tekst z powtarzającymi się słowami.
- Np.: „Uczeń wykonał dobrą pracę. Dobra praca pomogła uczniowi więcej się nauczyć.”
- Poproś pacjenta o zastąpienie powtórzeń odpowiednimi synonimami.
- Np.: „Uczeń wykonał doskonałą pracę. Aktywność pomogła studentowi więcej się nauczyć.”
- Omów różnicę między dwoma tekstami.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: teksty jednoakapitowe z wieloma powtórzeniami.
- Regresja: proste zdania jednowierszowe.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: teksty z życia zawodowego.
- Młodzież: teksty szkolne.
- Seniorzy: zdania związane z życiem codziennym.

Nome: _____ Data: ____/____/____

TROQUE A PALAVRA REPETIDA

Leia o tema abaixo e escreva 3 argumentos a favor dele. Depois, resuma sua opinião em uma frase.

“O aluno fez um trabalho bom. O trabalho bom ajudou o aluno a aprender mais.”

Reescrita:

Ćwiczenie 29 – Wyjaśnij bez użycia słowa

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i komunikacja opisowa
- Cel kliniczny: Stymulowanie zdolności opisywania pojęć, przedmiotów lub czynności bez bezpośredniego używania terminu, wspierając elastyczność językową, rozumowanie werbalne i kreatywność.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy muszą ćwiczyć jasną komunikację w środowiskach społecznych lub zawodowych.
- Stymulacja w przypadkach trudności leksykalnych (np. lekkie afazje).
- Aktywność zabawowa w celu poszerzenia strategii komunikacyjnych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw pacjentowi słowo w tajemnicy (np. "telefon").
- Musi on opisać przedmiot bez wypowiadania tego słowa, używając wskazówek: "To coś, czego używamy do rozmawiania z ludźmi, którzy są daleko".
- Specjalista lub koledzy muszą spróbować odgadnąć słowo.
- Zmieniajcie role: czasami pacjent zgaduje, czasami opisuje.

Sugerowany czas: 8–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: używanie pojęć abstrakcyjnych (przyjaźń, przyszłość, wolność).
- Regresja: używanie tylko konkretnych przedmiotów codziennego użytku (stół, but, pies).

Adaptacje według wieku:

- Dorośli: przedmioty codziennego użytku, zawody, pojęcia abstrakcyjne.
- Młodzież: elementy szkolne i technologiczne.
- Seniorzy: przedmioty i sytuacje rodzinne.

Nome: _____ Data: ____/____/____

EXPLIQUE SEM DIZER A PALAVRA

Descreva o que é sem falar diretamente a palavra. Depois, alguém deve tentar adivinhar.

PALAVRA: TELEFONE → “SERVE PARA FALAR COM PESSOAS QUE ESTÃO LONGE.”

PALAVRA: AVIÃO → “É UM TRANSPORTE QUE VOA NO CÉU E LEVA MUITAS PESSOAS.”

Ćwiczenie 30 – Uzupełnij e-mail

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Pisanie tekstów i komunikacja formalna
- Cel kliniczny: Stymulacja organizacji tekstu, jasności i adekwatności języka w formalnych sytuacjach dnia codziennego.

Wskazania do użycia:

- Dorośli, którzy muszą ćwiczyć pisanie profesjonalne lub akademickie.
- Trudności w odpowiednim rozpoczynaniu lub kończeniu wiadomości.
- Stymulacja pragmatycznych umiejętności językowych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótki, niekompletny e-mail (z brakującym wstępem lub zakończeniem).
- Poproś pacjenta o uzupełnienie go w sposób jasny i adekwatny do kontekstu.
- Zachęć do sprawdzenia tekstu, zwracając uwagę na powitanie, uprzejmość i spójność.
- Porównaj z przykładami dobrze skonstruowanych e-maili.

Sugerowany czas: 10–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe e-maile lub złożony kontekst zawodowy.
- Regresja: tylko krótkie zdania otwierające lub zamykające.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: komunikacja formalna (praca, studia).
- Młodzież: wiadomości szkolne.
- Seniorzy: uproszczone wiadomości osobiste.

Nome: _____ Data: ____/____/____

COMPLETE O E-MAIL

Leia o e-mail abaixo e complete a parte que falta de forma clara e educada.

Assunto: Entrega do Trabalho

Olá professor,
Segue em anexo o arquivo solicitado.

Atenciosamente,
João Silva

Ćwiczenie 31 – Ułóż akapit

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Spójność i koherencja tekstu
- Cel kliniczny: Rozwijanie umiejętności układania zdań w logiczną sekwencję, wspierając jasność i strukturę wypowiedzi pisemnej.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli piszący w sposób nieuporządkowany.
- Wsparcie w tworzeniu raportów, wypracowań lub komunikacji formalnej.
- Stymulacja przy ADHD (sekwencja logiczna) i trudnościach w pisaniu.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw 4 pomieszane zdania, które tworzą akapit.
- Poproś pacjenta o ułożenie zdań w poprawnej kolejności.
- Przeczytaj końcowy akapit na głos i omów logikę sekwencji.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: 6–7 zdań w akapicie.
- Regresja: tylko 2 krótkie zdania.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: akapity o codzienności, pracy lub aktualnościach.
- Młodzież: historie szkolne.
- Seniorzy: teksty o wspomnieniach i doświadczeniach.

Nome: _____ Data: ____/____/____

ORGANIZE O PARÁGRAFO

Leia as frases abaixo e organize-as na ordem correta para formar um parágrafo.

“Logo depois, uma forte chuva caiu sobre a cidade.”

“O céu começou a escurecer.”

“No final da tarde, o sol voltou a aparecer.”

“Muitas pessoas abriram seus guarda-chuvas.”

Ćwiczenie 32 - Podsumowanie w jednym tweecie

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Synteza pisemna i komunikacja zwięzła
- Cel kliniczny: Stymulowanie zdolności streszczania pomysłów w kilku słowach, promując zwięzłość, jasność i skupienie na tym, co istotne.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli piszący w sposób rozwlekły lub z nadmiarem szczegółów.
- Wsparcie komunikacji w środowiskach cyfrowych i zawodowych.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (selekcja i priorytetyzacja informacji).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótki tekst o długości 6–8 linii.
- Wyjaśnij: „Musisz streścić ten tekst w zaledwie jednym zdaniu do 140 znaków (jak na Twitterze).”
- Zachęcaj do zachowania tylko głównej idei, eliminując powtórzenia.
- Porównaj z wersją oryginalną i omów dokonane skróty.

Sugerowany czas: 8–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe teksty, podsumowania do 100 znaków.
- Regresja: krótkie zdania, podsumowania w 2 liniach.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: wiadomości, teksty zawodowe lub artykuły.
- Młodzież: posty w mediach społecznościowych.
- Seniorzy: krótkie codzienne historie.

Nome: _____ Data: ____/____/____

RESUMO EM UM TWEET

Leia o texto abaixo e resuma-o em apenas 1 frase com até 140 caracteres.

“Um novo parque foi inaugurado ontem na cidade, trazendo áreas verdes, espaço para esportes e lazer para toda a comunidade.”

Espaço para resposta:

Ćwiczenie 33 - Tytuł i podtytuł

Dla specjalisty

- Kategoria: Pisemna synteza i organizacja pomysłów
- Cel kliniczny: Rozwijanie umiejętności streszczania tekstu w formie tytułu i podtytułu, wspierając jasność, obiektywizm i syntezę.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli mający trudności z identyfikacją głównych idei.
- Wsparcie w tworzeniu raportów, artykułów lub prezentacji.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (selekcja informacji).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw krótki tekst o długości 5–6 linii.
- Poproś pacjenta o stworzenie krótkiego, chwytliwego tytułu oraz wyjaśniającego podtytułu.
- Porównaj z prawdziwymi tytułami gazet lub artykułów, aby pokazać trafność.
- Omów, czy wybrany tytuł podsumowuje główną ideę.

Sugerowany czas: 8–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe teksty, prośba o 2 opcje tytułu i podtytułu.
- Regresja: prośba tylko o prosty tytuł, bez podtytułu.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: teksty dziennikarskie lub zawodowe.
- Młodzież: teksty szkolne.
- Seniorzy: krótkie, codzienne narracje.

Nome: _____ Data: ____/____/____

TÍTULO E SUBTÍTULO

Leia o texto abaixo e crie um título e um subtítulo que resumam sua ideia principal.

“Uma feira de livros aconteceu ontem na praça central da cidade, reunindo escritores locais, oficinas de leitura e atividades para crianças.”

TÍTULO:

SUBTÍTULO:

Ćwiczenie 34 - Debata opinii

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Argumentacja i elastyczność poznawcza
- Cel kliniczny: Stymulowanie zdolności analizowania tematu z różnych perspektyw, organizując argumenty za i przeciw.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy mają tendencję do sztywnego myślenia lub trudności w rozważaniu innych punktów widzenia.
- Wsparcie w treningach komunikacji i debatach.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (elastyczność, logiczne rozumowanie).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw prosty temat z życia codziennego.
- Przykład: "Używanie telefonu komórkowego w klasie."
- Poproś o napisanie jednego argumentu za i jednego przeciw.
- Zachęć do wyjaśnienia logiki każdej ze stron.
- Na koniec przedyskutuj, który argument uznał za silniejszy.

Sugerowany czas: 10–12 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: poproś o 3 argumenty za i 3 przeciw.
- Regresja: tylko 1 argument po jednej ze stron.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: tematy zawodowe, lekka polityka, życie codzienne.
- Młodzież: szkoła, media społecznościowe, przyjaźnie.
- Seniorzy: tematy zdrowotne, rodzina, społeczność.

Nome: _____ Data: ____/____/____

DEBATE DE OPINIÕES

Leia o tema abaixo e escreva um argumento a favor e um contra.

Tema: Usar celular na sala de aula.

A FAVOR:

CONTRA:

Ćwiczenie 35 – Przekształć w wypowiedź

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Rozszerzanie języka i organizacja wypowiedzi
- Cel kliniczny: Trenowanie umiejętności rozwijania krótkich zdań w bardziej złożone wypowiedzi, stymulując jasność, spójność i ekspresję.

Wskazania do stosowania:

- Dorośli, którzy komunikują się w sposób bardzo zwięzły lub mało jasny.
- Wsparcie w prezentacjach, wywiadach i kontekstach zawodowych.
- Stymulacja funkcji wykonawczych (planowanie werbalne, poszerzanie słownictwa).

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przedstaw proste zdanie.
- Przykład: "Czytanie jest ważne."
- Poproś pacjenta o przekształcenie go w 5-wierszową wypowiedź.
- Przykład rozszerzony: "Czytanie jest ważne, ponieważ poszerza naszą wiedzę. Pomaga rozwijać wyobraźnię, poprawia pisanie i komunikację. Ponadto jest to forma zdrowego wypoczynku. Kiedy czytamy, uczymy się postrzegać świat inaczej. Dlatego powinniśmy zachęcać do czytania każdego dnia."
- Omów, jak każda dodatkowa myśl wzmacnia zdanie początkowe.

Sugerowany czas: 10–15 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: rozszerzanie zdań abstrakcyjnych lub bardziej złożonych.
- Regresja: użycie tylko 3 wierszy.

Adaptacje wiekowe:

- Dorośli: zdania związane z pracą, rodziną i społeczeństwem.
- Młodzież: zdania szkolne lub społeczne.
- Seniorzy: zdania związane z doświadczeniem życiowym.

Nome: _____ Data: ____/____/____

TRANSFORME EM DISCURSO

Leia a frase abaixo e transforme-a em um pequeno discurso de 5 linhas.

Frase: “A leitura é importante.”

Ćwiczenie 36 – Dokończ przysłowie

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Pamięć semantyczna i słownictwo
- Cel kliniczny: Stymulacja pamięci długotrwałej, przywoływania leksykalnego oraz użycia znanych wyrażen kulturowych.

Wskazania do stosowania:

- Osoby starsze w ramach profilaktycznej stymulacji poznawczej lub rehabilitacji.
- Wsparcie w przypadkach skarg na pamięć lub wczesnych stadiów chorób neurodegeneracyjnych.
- Ćwiczenie przywracania doświadczeń kulturowych i społecznych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Przeczytaj początek przysłowia i poproś pacjenta o jego dokończenie.
- Jeśli pacjent nie pamięta, podaj dwie opcje, z których jedna jest poprawna.
- Porozmawiaj krótko o znaczeniu każdego wyrażenia.

Sugerowany czas: 5–8 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: uwzględnienie mniej popularnych przysłów.
- Regresja: podanie pierwszej litery brakującego słowa.

Adaptacje ze względu na wiek:

- Osoby starsze: popularne przysłowia znane kulturowo.
- Dorośli: nowoczesne powiedzenia lub wyrażenia zawodowe.

Nome: _____ Data: ____/____/____

COMPLETE O PROVÉRBIO

Leia e complete os provérbios abaixo.

**“Água mole em pedra dura,
_____.”**

**“Quem ri por último,
_____.”**

**“De grão em grão,
_____.”**

Ćwiczenie 37 – Rozmowa o wspomnieniach

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Język ekspresyjny i pamięć autobiograficzna
- Cel kliniczny: Stymulowanie narracji osobistej, wzmacnianie tożsamości i promowanie socjalizacji poprzez wspomnienia.

Wskazania do stosowania:

- Osoby starsze w stymulacji poznawczej w celu zachowania pamięci.
- Rehabilitacja w przypadkach łagodnego pogorszenia funkcji poznawczych.
- Wsparcie w grupach wsparcia lub podczas rozmów w kręgu.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Zadawaj pytania otwarte dotyczące doświadczeń życiowych.
- Zachęcaj pacjenta do odpowiedzi ustnej, opowiadając szczegóły.
- Doceniaj aspekt afektywny, łącząc pamięć z językiem.
- Zapisuj odpowiedzi w razie potrzeby, jako ćwiczenie pisania.

Sugerowany czas: 10–15 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: pytania bardziej abstrakcyjne (np.: "Jaka była najważniejsza lekcja w twoim życiu?").
- Regresja: pytania bardzo konkretne (np.: "Jakie było twoje ulubione jedzenie w dzieciństwie?").

Adaptacje według wieku:

- Osoby starsze: wspomnienia osobiste, rodzinne i wspólnotowe.
- Dorośli: doświadczenia zawodowe.
- Młodzież: doświadczenia szkolne.

Nome: _____ Data: ____/____/____

CONVERSA SOBRE MEMÓRIAS

Responda às perguntas abaixo contando suas lembranças.

- 1- Qual era a sua brincadeira favorita na infância?
- 2- Qual foi o momento mais marcante da sua juventude?
- 3- Quem foi a pessoa que mais influenciou sua vida?
- 4- Qual comida traz lembranças especiais para você?
- 5- Qual foi uma conquista importante da sua vida?

Ćwiczenie 38 – Nazywanie przedmiotów codziennego użytku

Dla specjalisty

- Kategoria: Słownictwo i nazywanie
- Cel kliniczny: Stymulacja przywoływania słów oraz kojarzenia obrazów ze słowami, wspierająca komunikację funkcjonalną.

Wskazania do stosowania:

- Seniorzy z trudnościami w przypominaniu sobie nazw przedmiotów codziennych.
- Wsparcie w przypadkach lekkiej afazji lub zaburzeń językowych.
- Ćwiczenie językowe dla zachowania sprawności poznawczej.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Zaprezentuj obrazy przedmiotów codziennego użytku (np. łyżka, krzesło, zegarek, klucz, okulary).
- Poproś pacjenta o nazwanie każdego przedmiotu.
- Jeśli nie potrafi, podaj wskazówki ("Używamy tego do jedzenia zupy").
- Zachęć do opowiedzenia, jak używa każdego przedmiotu na co dzień.

Sugerowany czas: 7–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: przedmioty mniej powszechne lub specyficzne.
- Regresja: tylko 2 lub 3 bardzo znane przedmioty.

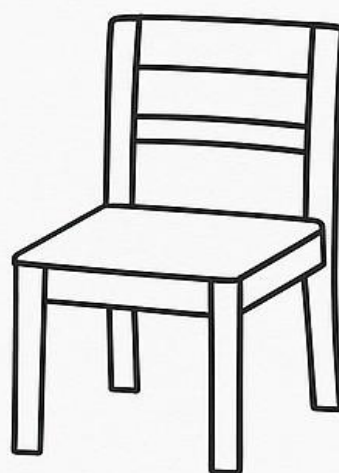
Adaptacje ze względu na wiek:

- Seniorzy: przedmioty rutynowe (okulary, radio, krzesło, garnek).
- Dorośli: przedmioty związane z pracą.
- Dzieci: zabawki.

Nomeando Objetos do Cotidiano

Olhe as figuras abaixo e diga o nome de cada objeto.

Ćwiczenie 39 – Czytanie na głos

Dla profesjonalisty

- Kategoria: Rozumienie ze słuchu i ekspresja
- Cel kliniczny: Stymulacja czytania, intonacji, rozumienia komunikatów oraz pamięci operacyjnej.

Wskazania do stosowania:

- Osoby starsze z problemami pamięciowymi lub trudnościami w komunikacji.
- Wsparcie w grupach terapii czytania.
- Rehabilitacja w łagodnych przypadkach spadku funkcji poznawczych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

- Wręcz krótki tekst (3–4 linijki).
- Poproś pacjenta o przeczytanie go na głos.
- Po przeczytaniu poproś o podsumowanie własnymi słowami.
- Wzmacniaj aspekty jasności, rytmu i intonacji.

Sugerowany czas: 8–10 minut.

Kryteria progresji/regresji:

- Progresja: dłuższe teksty, do jednego akapitu.
- Regresja: krótkie zdania składające się tylko z jednej linii.

Dostosowanie do wieku:

- Seniorzy: krótkie teksty codzienne, wspomnienia lub lekkie wiadomości.
- Dorośli: teksty techniczne lub zawodowe.
- Dzieci: proste zdania z obrazkami.

Nome: _____ Data: ____/____/____

LEITURA EM VOZ ALTA

Leia o texto abaixo em voz alta e depois explique com suas palavras o que ele quer dizer.

**“O JARDIM DA PRAÇA ESTAVA CHEIO
DE FLORES COLORIDAS.**

**MUITAS PESSOAS CAMINHAVAM E
CONVERSAVAM ANIMADAS NO FIM
DA TARDE.”**

Ćwiczenie 40 – Uporządkuj historię życia

Dla profesjonalisty

Kategoria: Organizacja czasowa i narracja osobista

Cel kliniczny: Stymulacja pamięci autobiograficznej, organizacji czasowej i narracji o osobistych doświadczeniach.

Wskazania do stosowania:

Osoby starsze w ramach stymulacji poznawczej w celu zachowania tożsamości.

Wsparcie w grupach wsparcia i warsztatach pamięci.

Rehabilitacja w łagodnych zaburzeniach poznawczych.

Sugestia prowadzenia (krok po kroku):

Przedstaw krótkie zdania reprezentujące różne etapy życia.

Np.: "Bawiłem się z przyjaciółmi na ulicy." / "Pracowałem w fabryce."

/ "Ożeniłem się i założyłem rodzinę." / "Przeszedłem na emeryturę."

Poproś pacjenta o ułożenie zdań w porządku chronologicznym.

Zachęć do podzielenia się wspomnieniem z każdego etapu.

W grupie promuj wymianę historii między uczestnikami.

Sugerowany czas: 10–15 minut.

Kryteria progresji/regresji:

Progresja: użycie bardziej abstrakcyjnych zdań (np.: "Nauczyłem się ważnej lekcji").

Regresja: użycie tylko dwóch bardzo wyraźnych etapów (dzieciństwo i starość).

Adaptacje według wieku:

Osoby starsze: zdania z życia wzięte.

Dorośli: etapy zawodowe i rodzinne.

Młodzież: etapy szkolne.

Nome: _____ Data: ____/____/____

ORGANIZE A HISTÓRIA DE VIDA

Leia as frases abaixo e coloque-as na ordem correta da vida, do passado ao presente.

**TRABALHEI EM
UMA FÁBRICA.**

“ME APOSENTEI.”

**BRINCAVA COM
AMIGOS NA RUA**

**CASEI E FORMEI
MINHA FAMÍLIA.**

Bibliografia

- Ardila, A., & Ostrosky-Solís, F. (2006). *Diagnóstico Neuropsicológico*. Meksyk: Manual Moderno.
- Baddeley, A. (2012). Pamięć operacyjna: teorie, modele i kontrowersje. *Annual Review of Psychology*, 63, 1–29.
- Benton, A. L., & Hamsher, K. (1989). *Wielojęzyczne badanie afazji*. Iowa City: AJA Associates.
- Capovilla, F. C., & Raphael, W. D. (2001). *Encyklopedia neuropsychologii i neuronauki*. São Paulo: Memnon.
- Capovilla, F. C., & Capovilla, A. G. S. (2007). *Test świadomości fonologicznej: rozwój umiejętności metalingwistycznych*. São Paulo: Memnon.
- Cunha, J. A. (2001). *Psychodiagnostyka V*. Porto Alegre: Artes Médicas.
- Lezak, M. D., Howieson, D. B., Bigler, E. D., & Tranel, D. (2012). *Ocena neuropsychologiczna* (wyd. 5). Nowy Jork: Oxford University Press.
- Navas, A. L. G. P., & Pinto, E. A. (2018). *Język i poznanie: ocena i interwencja*. São Paulo: Pearson.
- Ortiz, K. Z. (2010). *Neurologiczne zaburzenia mowy i języka*. Barueri: Manole.
- Spreen, O., & Strauss, E. (1998). *Kompendium testów neuropsychologicznych: administracja, normy i komentarz* (wyd. 2). Nowy Jork: Oxford University Press.
- Vygotsky, L. S. (1991). *Formowanie się społecznej natury umysłu*. São Paulo: Martins Fontes.
- WHO – Światowa Organizacja Zdrowia. (2017). *Globalny plan działania w zakresie odpowiedzi zdrowia publicznego na demencję 2017–2025*. Genewa: WHO.